Waterschap Brabantse Delta

Technische vragen commissie Water en Ruimte & Gezond Water 7 oktober 2026

5.b Visie Polder 2.0

Partij voor de Dieren

Vraag:

1. Slide 3 benoemt wat het poldersysteem heeft gebracht, maar niet wat het heeft gekost. Welke negatieve gevolgen heeft het huidige systeem gehad voor natuur, waterkwaliteit en biodiversiteit in het poldergebied? Ook gezien de veranderopgave. Wij ontvangen graag een reflectie hierop.

Antwoord:

Het poldersysteem is van nature een sterk gereguleerd systeem, ingericht voor betrouwbare wateraanvoer, -afvoer en peilbeheersing. Dat heeft wonen en werken in het gebied mogelijk gemaakt.
Tegelijk kan deze sterke regulering beperkingen geven voor natuur, waterkwaliteit en biodiversiteit. Beperkte grondeigendommen, onnatuurlijke peilen, snelle aan- en afvoer, steile oevers en doelmatig onderhoud bieden niet overal ruimte voor natuurlijke waterstandsfluctuaties, oevervegetatie en gevarieerde leefgebieden.
Ook blijft de belasting van het oppervlaktewater met nutriënten en andere stoffen een aandachtspunt. Polder 2.0 is juist bedoeld om een betere balans te krijgen tussen alle belangen in het poldergebied; bijvoorbeeld door een aantal cruciale functies en waarden te splitsen.

Vraag:

2. Slide 4 laat zien dat 86 procent van de peilgebieden een vast zomer- en winterpeil heeft. Waterschap Aa en Maas heeft dit onderscheid inmiddels losgelaten. Is het loslaten van vaste zomer- en winterpeilen ook een optie binnen Polder 2.0, en zo ja, wat zijn de verwachte effecten op het natuurlijke peilverloop en op de verziltingsproblematiek?

Antwoord:

Poldergebieden zijn niet één-op-één vergelijkbaar. Zij verschillen onder meer in bodemsamenstelling, kweldruk, hoogteligging, gebruik, inrichting, mogelijkheden voor wateraanvoer en -afvoer vanuit het hoofdwatersysteem. Vanuit die verschillende systeemkenmerken stellen we binnen Polder 2.0 een gebiedsdifferentiatie voor om op het niveau van het gehele West-Brabantse poldergebied invulling te kunnen geven aan de doelen: zie slide 16. Binnen deze gebiedsdifferentiatie stellen we ook een aangepast peilbeheer voor.

In ecologische kerngebieden is het principe dat wordt voorgesteld om toe te werken naar een natuurlijker peilverloop. Dit draagt bij aan de oevervegetatie, habitatgeschiktheid en het vasthouden van water en naar verwachting een waterkwaliteitsimpuls.

Voor andere peilgebieden is dit geen generieke oplossing. Daar hangt de keuze voor een kleiner peilverschil, een vast peil of een meer dynamisch peilregime af van onder meer het gebruik, de aanwezige bebouwing, wateroverlastrisico's en de mogelijkheden voor wateraanvoer en -afvoer. De peilen met bijbehorende effecten worden hier daarom per gebied afgewogen.

In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat hogere waterpeilen de mate van zoute kwel in een gebied beperken. Het gaat dus nadrukkelijk niet om het hebben van een (jaarrond) vast peil. In ons gebied is slechts in een paar gebieden (denk aan de polders van Nieuw-Vossemeer) sprake van zoute kwel. Volgens landelijk onderzoek in het kader van het Kennisprogramma Zeespiegelstijging zal de toename in de mate van zoute kwel de komende decennia beperkt blijven. Waar er sprake is van ongewenst zoute kwel (want zoute kwel hoeft niet altijd ongewenst te zijn vanwege ecologische- en natuurdoelen) zorgen hogere zomerpeilen in combinatie met doorspoelen voor het tegengaan van sterk oplopende zoutgehaltes in het oppervlaktewater.

Vraag:

3. Slide 14 vonden wij een zeer aansprekend plaatje. Behoren de maatregelen zoals oeververbreding en oevervegetatie tot de 'altijd-goedmaatregelen' uit de periode 2027-2028. Dragen ze (mogelijk) dan nog bij aan het behalen van de KRW-doelen?

Antwoord:

De altijd-goedmaatregelen worden nader uitgewerkt in het actieprogramma 2027–2028. Deze maatregelen verminderen bestaande knelpunten, maken het watersysteem robuuster en blijven bruikbaar bij verschillende toekomstscenario's. Maatregelen als oeververbreding, taludverflauwing en bredere waterlopen kunnen daar zeker onder vallen. Om significant bij te dragen aan de KRW-doelen zullen deze maatregelen op grote schaal moeten worden uitgevoerd. Het verwerven van de noodzakelijke gronden is hierbij een sterk bepalende factor.

In De Heen voeren we langs de Waterweg momenteel een pilot uit om de afvoercapaciteit te vergroten en instabiele of inzakkende taluds te voorkomen. Samen met aangrenzende grondeigenaren onderzoeken we of een flauw talud een haalbaar alternatief is voor beschoeiing en welke stappen het waterschap moet zetten om goede afspraken met grondeigenaren te kunnen maken over het inzetten van (hun) gronden.

De ervaringen uit de pilot in De Heen helpen om te bepalen waar en onder welke voorwaarden deze aanpak ook op andere locaties kansrijk is.

Vraag:

4. De slides benoemen/lijken te streven naar een plantbased circulaire economie en dus naar een plantaardige polder voor de toekomst. Waar komt dit beeld vandaan en waarin ligt het verankerd?

Antwoord:

De verwijzing naar een plantbased circulaire economie komt niet voort uit Polder 2.0 zelf. In West-Brabant bestaat al langer (sinds 2010) een ambitie om op langere termijn de economische ontwikkeling van de poldergebieden te richten op plantaardige

hoogwaardige teelten, meer circulair en innovatief (plantbased). Op dit moment is die ambitie onder andere opgenomen in de Regionale Investerings Agenda van de Stedelijke Regio West-Brabant (RIA West-Brabant) waarover het algemeen bestuur in november 2024 is geïnformeerd. Zie AB-mededeling d.d. 14 november 2024 in iBabs: Overzichten - Mededelingen - Mededeling 'RIA West-Brabant West' - iBabs.
Deze regionale ambitie is voor Polder 2.0 van belang omdat het iets zegt over de soort vraag naar water en de soort aanspraak op het watersysteem, die op langere termijn verwacht kan worden.